

Μέθοδος συγγραφής ποιοτικής έρευνας

Ινστιτούτο Πολιτισμού Δημοκρατίας
και Εκπαίδευσης

Πάτρα, 2023

Περιεχόμενα

A. Δομή μιας ποσοτικής ερευνητικής εργασίας	3
Τίτλος εργασίας	3
Περίληψη	3
Λέξεις – κλειδιά	3
Article Title	3
Abstract	3
Keywords	3
Βασικά κεφάλαια της εργασίας	3
1. Εισαγωγή	4
2. Θεωρία	4
2.1. Αποσαφήνιση όρων	4
2.1.1. π.χ. Διγλωσσία	4
2.1.2.	4
2.1.3.	4
2.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις του συγκεκριμένου θέματος	4
2.3. Κριτική των θεωριών	4
2.4. Σκοπός της έρευνας	5
2.5. Ερωτήματα της έρευνας	5
2.5.1. Γενικό ερώτημα	5
2.5.2. Επιμέρους υποθέσεις ή ερωτήματα	5
3. Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας	5
3.1. Το δείγμα	5
3.2. Ερευνητικά εργαλεία	5
3.3. Τρόπος αξιολόγησης ερευνητικών δεδομένων	5
4. Παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής έρευνας	6
5. Συμπεράσματα και προτάσεις	6
6. Περιορισμοί της έρευνας	6
Βιβλιογραφία	6
Ελληνόγλωσση	7
Ξενόγλωσση	7
Ιστοσελίδες	7
Βιογραφικά στοιχεία συγγραφέα	7
B. Προδιαγραφές συγγραφής και μορφοποίησης της εργασίας	7
1. Γενικές πληροφορίες	7
2. Διαμόρφωση και διάταξη σελίδας	7
2.1 Μορφοποίηση σελίδας	7
2.2 Μορφοποίηση κειμένου	7
2.3 Τίτλοι και επικεφαλίδες	7
2.4 Δομή κειμένου	7
2.5 Αρίθμηση κεφαλαίων, πινάκων, διαγραμμάτων, εικόνων κ.λπ.	8
3. Βιβλιογραφικές Παραπομπές	8
3.1. Παραπομπές σε αυτοτελή βιβλία	8
3.1.1. Παραπομπές σε αυτοτελή μεταφρασμένα βιβλία	8
3.1.2. Παραπομπές δεύτερου επιπέδου	8
3.1.3. Παραπομπές σε άρθρα περιοδικών	8
3.1.4. Παραπομπές σε κεφάλαια συλλογικών τόμων	9
3.1.5. Παραπομπές σε πρακτικά συνεδρίων	9
3.1.6. Παραπομπές σε ιστοσελίδες	9
3.1.7. Παραπομπές νόμων	9
3.1.8. Ξενόγλωσσοι όροι – φράσεις	9
3.2. Τρόπος εισαγωγής παραπομπών	10
3.2.1. Word 2003	10
3.2.2. Word 2007, 2010 και εξής	11

Α. Δομή μιας ποιοτικής ερευνητικής εργασίας

Τίτλος εργασίας

Όνοματεπώνυμο συγγραφέα/συγγραφέων

Περίληψη

Στην περίληψη κάθε ποσοτικής έρευνας ο συγγραφέας ανάλογα με το μέγεθός της κάνει μια συνοπτική παρουσίαση της εργασίας. Για εργασίες, για παράδειγμα, 4000-4500 λέξεων αρκεί μια περίληψη 100-130 λέξεων. Η περίληψη περιλαμβάνει:

- τη βασική θεωρητική ιδέα της έρευνας,
- το σκοπό και στόχο της εργασίας σε σχέση με το πρόβλημα,
- μια γενική θέση για το πώς εργάστηκε και
- ποιο ήταν το γενικό συμπέρασμα.

Λέξεις – κλειδιά

Article Title

Abstract

Εδώ μπαίνει η περίληψη του άρθρου μεταφρασμένη στην αγγλική γλώσσα.

Keywords

Βασικά κεφάλαια της εργασίας

Κάθε επιστημονική εργασία εκτός από την περίληψη αποτελείται από πέντε βασικά κεφάλαια ως εξής:

1. *Εισαγωγή,*
2. *Θεωρία,*
3. *Μεθοδολογία*
4. *Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας,*
5. *Συμπεράσματα*

Τα κεφάλαια διατυπώνονται ανάλογα με τον τίτλο της εργασίας. Μπορεί κανείς να δει λεπτομέρειες στα δημοσιευμένα τεύχη στα περιοδικά «Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής» (<http://periodiko.inpatra.gr/>)

Κάθε επιστημονική εργασία, επίσης, απαρτίζεται από τριών ειδών κείμενα ως εξής:

1. **Παράθεση:** Κείμενα που αντιγράφουμε επακριβώς από βιβλίο, άρθρο ή άλλη επιστημονική εργασία. Τα κείμενα αυτά εμφανίζονται στην εργασία σε εισαγωγικά και με παραπομπή στο υποσέλιδο. Ο αριθμός της παραπομπής μπαίνει έξω από τα εισαγωγικά και πριν το σημείο στίξης.
2. **Μνεία:** Κείμενα που ουσιαστικά αποτελούν το νόημα μιας παραγράφου, σελίδας, άρθρου ή βιβλίου. Τα κείμενα αυτά εμφανίζονται στην εργασία χωρίς εισαγωγικά, με παραπομπή στο τέλος της παραγράφου του νοήματος. Η παραπομπή μπαίνει στο κάτω μέρος της σελίδας και ο αριθμός μπαίνει στο τέλος κάθε παραγράφου που παραπέμπεται και πριν το σημείο στίξης.
3. **Προσωπική κρίση:** Η προσωπική άποψη και παρουσία του συγγραφέα στην εργασία οφείλει να είναι εμφανής. Ο συγγραφέας κρίνει, συγκρίνει, σκιαγραφεί, τοποθετείται, εμβαθύνει επί του θέματος. Οι παρεμβάσεις του συντελούν στη σύνθεση των επιμέρους στοιχείων της εργασίας, διαμορφώνουν τη συνολική συνοχή της και κατ' επέκταση στοιχειοθετούν το επίπεδο της επιστημονικής εργασίας.

Φροντίστε στην εργασία που θα συγγράψετε να εντοπίζονται τα παραπάνω τρία είδη κειμένων.

1. Εισαγωγή

Η εισαγωγή αριθμείται με τον αριθμό 1 και με βάση αυτή την αρίθμηση αριθμούνται όλα τα κεφάλαια και υποκεφάλαια της εργασίας.

Στην εισαγωγή:

- γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση του προβλήματος που πραγματεύεται η έρευνα,
- αιτιολογείται η επιλογή του θέματος και
- παρουσιάζεται η δομή της εργασίας.

Το μέγεθος της εισαγωγής εξαρτάται από το είδος της εργασίας. Για έρευνες 4000- 4500 λέξεων, η εισαγωγή δεν μπορεί να ξεπερνά τις 250-300 λέξεις.

2. Θεωρία

Η Θεωρία αποτελεί το δεύτερο βασικό κεφάλαιο της έρευνας και περιλαμβάνει απαραίτητα τα εξής υποκεφάλαια όπως:

- 2.1. Αποσαφήνιση όρων,
- 2.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις του συγκεκριμένου θέματος
 - 2.2.1. Κριτική των θεωριών
- 2.3. Σκοπός της έρευνας
- 2.4. Υποθέσεις της έρευνας
 - 2.4.1. Γενική υπόθεση
 - 2.4.2. Επιμέρους υποθέσεις

2.1. Αποσαφήνιση όρων

Στην αποσαφήνιση όρων-εννοιών γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των βασικών εννοιολογικών εργαλείων της εργασίας. Ως εκ τούτου, το κεφάλαιο αυτό θα πρέπει να έχει ως υποκεφάλαια τις βασικές συγκεκριμένες έννοιες ως λέξεις ή φράσεις και όχι ως συμπλέγματα λέξεων ή φράσεων.

Η κάθε αποσαφήνιση έννοιας για το εύρος μιας εργασίας 4000-4500 λέξεων δεν πρέπει να ξεπερνά τις 100-150 λέξεις.

Σε κάθε αποσαφήνιση, επομένως, γίνεται μια αναφορά στους ποικίλους ορισμούς που συναντώνται στη βιβλιογραφία για τον εν λόγω όρο-έννοια. **Στο τέλος της αποσαφήνισης του κάθε όρου, όμως, αναφέρεται εκείνος ο ορισμός που υιοθετείται για τη συγκεκριμένη εργασία.** Η αποσαφήνιση πραγματοποιείται η καθεμιά χωριστά ως υποκεφάλαιο του κεφαλαίου «Αποσαφήνιση όρων» ως εξής:

2.1.1. π.χ. Διγλωσσία

2.1.2.

2.1.3.

κλπ.

2.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις του συγκεκριμένου θέματος

Κάθε ποσοτική έρευνα έχει το δικό της θεωρητικό υπόβαθρο. Στο κεφάλαιο αυτό και στα υποκεφάλαιά του γίνεται ανασκόπηση και διερεύνηση του βασικού θεωρητικού πλαισίου της συγκεκριμένης έρευνας, τόσο ως προς την ιστορική εξέλιξη όσο και ως προς το σημείο στο οποίο βρίσκεται σήμερα. Ταυτόχρονα, γίνεται κριτική και αξιολογικός σχολιασμός του θεωρητικού πλαισίου και των μέχρι σήμερα ερευνητικών αποτελεσμάτων. Μέσα από την παρουσίαση της θεωρίας θα πρέπει να αναδεικνύεται σταδιακά ο σκοπός για τον οποίο κάνουμε τη συγκεκριμένη έρευνα.

Συνολικά το θεωρητικό μέρος θα πρέπει να μην υπερβαίνει τα 2/5 της συνολικής εργασίας.

2.3. Κριτική των θεωριών

2.4. Σκοπός της έρευνας

Ο σκοπός, όπως έχει διαμορφωθεί από το θεωρητικό μέρος, θα πρέπει να αποτυπώνει με σαφήνεια το λόγο για τον οποίο γράφεται η συγκεκριμένη εργασία, αυτό που αναμένεται να αποκομίσει ο αναγνώστης από αυτήν και ποια είναι η συμβολή της στο κοινό ταμείο της γνώσης. Στο τελευταίο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους παρουσιάζονται οι υποθέσεις της έρευνας.

2.5. Ερωτήματα της έρευνας

Οι υποθέσεις ή ερωτήματα της έρευνας πρέπει να πηγάζουν από το συνολικό θεωρητικό μέρος και το σκοπό της έρευνας και να διατυπώνονται με σαφήνεια.

Οι υποθέσεις διακρίνονται σε μία γενική υπόθεση και επιπλέον επιμέρους υποθέσεις (μία ή περισσότερες υποθέσεις). Στη διατύπωσή τους οι υποθέσεις ή τα ερευνητικά ερωτήματα είναι **θέσεις** και χρειάζεται να απαντηθούν μέσα από την έρευνα. Η γενική υπόθεση και οι επιμέρους υποθέσεις ή αντίστοιχα το γενικό ερώτημα και τα επιμέρους ερωτήματα συμπληρώνονται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

2.5.1. Γενικό ερώτημα

2.5.2. Επιμέρους υποθέσεις ή ερωτήματα

3. Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας

Η μεθοδολογία αποτελεί το τρίτο βασικό κεφάλαιο της έρευνας και περιλαμβάνει απαραίτητα τα εξής υποκεφάλαια:

3.1. Δείγμα

3.2. Ερευνητικά εργαλεία, όπως συνέντευξη, παρατήρηση, ανάλυση περιεχομένου, κλπ.

3.3. Τρόπος ανάλυσης ερευνητικών δεδομένων.

Ανάλογα με το σκοπό και τις ερευνητικές υποθέσεις που τέθηκαν στο τέλος του θεωρητικού μέρους, ο συγγραφέας θα πρέπει να προσδιορίσει το δείγμα, το/τα ερευνητικό/ά εργαλείο/α και τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογήσει τα ερευνητικά δεδομένα για να επιτευχθεί ο σκοπός της έρευνας και ο ίδιος να επιβεβαιώσει ή να απορρίψει τις υποθέσεις του.

3.1. Το δείγμα

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται σύντομη αλλά ακριβής περιγραφή του δείγματος και των βασικών χαρακτηριστικών του παρουσιάζοντας ταυτόχρονα τα δημογραφικά του στοιχεία. Παρουσιάζονται, ακόμη, οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε το δείγμα. Το δείγμα της ποιοτικής έρευνας είναι μικρό και ο ερευνητής έχει άμεση επαφή και επικοινωνία με τα υποκείμενα της έρευνας.

3.2. Ερευνητικά εργαλεία

Στις ποιοτικές εργασίες τα εργαλεία συλλογής δεδομένων διαφέρουν ριζικά από αυτά της ποσοτικής έρευνας. Αναφέρουμε ενδεικτικά:

- συνέντευξη
- δομημένη συνέντευξη
- ελεύθερη συνέντευξη
- συμμετοχική παρατήρηση
- μη συμμετοχική παρατήρηση
- ανάλυση περιεχομένου κλπ.

Απο αυτά τα εργαλεία δημιουργούνται κατηγορίες δεδομένων ανάλογα με τους στόχους της εργασίας. Αν για παράδειγμα μια εργασία έχει ως στόχο την ποιοτική μέτρηση κινήτρων, δεξιοτήτων, ικανοτήτων, μάθησης κτλ. δημιουργούνται οι κατηγορίες αρχικής και τελικής μέτρησης των ερευνώμενων κατηγοριών, ώστε να έχουμε συγκρίσιμα αποτελέσματα πριν και μετά την παρέμβαση.

3.3. Τρόπος αξιολόγησης ερευνητικών δεδομένων

4. Παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής έρευνας

Στην ποσοτική έρευνα ο ερευνητής παίρνει έτοιμα τα ερευνητικά δεδομένα από τα εργαλεία συλλογής δεδομένων. Αντίθετα, στην ποιοτική έρευνα τα ερευνητικά δεδομένα θα προκύψουν ανάλογα με το ερευνητικό εργαλείο, το οποίο θα χρησιμοποιήσει.

Για παράδειγμα, αν ο ερευνητής χρησιμοποιήσει τη συνέντευξη ως ερευνητικό εργαλείο, θα πρέπει αρχικά να την απομαγνητοφωνήσει. Στη συνέχεια, θα πρέπει να επιλέξει τα στοιχεία εκείνα της συνέντευξης, τα οποία αφορούν το θέμα της έρευνάς του. Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να τα ομαδοποιήσει σε κατηγορίες και κατά την παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων είναι απαραίτητο να κάνει παράθεση του λόγου των υποκειμένων της έρευνας σε εισαγωγικά και με αναφορά στο διακριτικό όνομα του κάθε υποκειμένου της έρευνας. Μετά από την παράθεση των λόγων του υποκειμένου της έρευνας εντός εισαγωγικών, ακολουθούν τα σχόλια, οι κρίσεις και οι συγκρίσεις του ερευνητή.

Σε περίπτωση ημιδομημένης συνέντευξης οι απαντήσεις κατηγοριοποιούνται ανά ερώτημα και σχολιάζονται ως εξής:

Παρουσιάζεται το πρώτο ερώτημα που έγινε στους συνεντευξιαζόμενους και στη συνέχεια παρουσιάζονται όλες οι απαντήσεις των υποκειμένων της έρευνας στο συγκεκριμένο ερώτημα και σχολιάζονται ανά ομάδα απαντήσεων. Μαζί σχολιάζεται και η συζήτηση που ενδεχομένως ακολούθησε τη συγκεκριμένη ερώτηση.

Σε κάθε απάντηση προηγείται ο αύξων αριθμός τα αρχικά του συνεντευξιαζόμενου, η ηλικία και το φύλο: *Αύξων αριθμός, Αρχικά ονοματεπωνύμου, ηλικία, φύλο = (1. E.O., 42, α.)*

Παράδειγμα:

Ερώτηση: Ποιον τρόπο διδασκαλίας επιλέγετε στην τάξη που εργάζεστε;

(1., E.O., 42, α.) «Είναι δύσκολο τμήμα και εφαρμόζω την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προσπαθώ με κάθε τρόπο να ενεργοποιώ τις αισθήσεις τους. Βλέπετε τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα έτσι»

(2., M.M., 51, γ.) «Με τα ξένα παιδιά, η συνεργασία είναι δύσκολη κάποιες φορές γιατί δεν πολυκαταλαβαίνουν. Οπότε επιμένω αρκετά στην παράδοση στη γραμματική και το συντακτικό. Συχνά συνδέω και τη Γλώσσα με τη Γεωγραφία και την Ιστορία, γιατί έτσι μαθαίνουν λέξεις που τις χρειάζονται σε αυτά τα μαθήματα»

(3., K.Γ., 35, α.) «Πιστεύω στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και αυτή εφαρμόζω από τότε που ήμουν φοιτήτρια. Τα παιδιά απολαμβάνουν έτσι το μάθημα και δε νιώθουν την πίεση του δάσκαλου πάνω από το κεφάλι τους. Παίζουμε με τις λέξεις, κάνουμε με ζυμάρι τα γράμματα, τα ψήνουμε και τα τρώμε!!! Έτσι γεύονται τις λέξεις!»

Η δομή αυτή ακολουθείται για κάθε υποκείμενο και για κάθε κατηγορία απαντήσεων. Κατά ανάλογο τρόπο, γίνεται η παρουσίαση και η ανάλυση των αποτελεσμάτων κάθε ποιοτικής έρευνας ανάλογα με το ερευνητικό εργαλείο, το οποίο θα χρησιμοποιήσει ο ερευνητής.

5. Συμπεράσματα και προτάσεις

6. Περιορισμοί της έρευνας

Ο κάθε ερευνητής είναι χρήσιμο να παρουσιάζει τους περιορισμούς και τις δυσκολίες που τυχόν αντιμετώπισε κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς του, για να ενημερώνει και να διευκολύνει με αυτό τον τρόπο ερευνητές που επιδιώκουν να πραγματοποιήσουν μια αντίστοιχη έρευνα.

Βιβλιογραφία

Η βιβλιογραφία θα πρέπει να χωρίζεται σε ελληνόγλωσση, ξενόγλωσση και ιστοσελίδες.

Βιογραφικά στοιχεία συγγραφέα

Στο σημείο αυτό εισάγεται ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα του συγγραφέα, έκτασης 30-60 λέξεων, σε πεζό τριτοπρόσωπο λόγο, ακολουθούμενο από τα στοιχεία επικοινωνίας του συγγραφέα (email).

B. Προδιαγραφές συγγραφής και μορφοποίησης της εργασίας

1. Γενικές πληροφορίες

- **Τίτλος εργασίας:** στην πρώτη γραμμή της πρώτης σελίδας, στα Ελληνικά
- **Στοιχεία συγγραφέα:** ονοματεπώνυμο, ιδιότητα, email επικοινωνίας. Στην πρώτη σελίδα κάτω από τον τίτλο της εργασίας, στα Ελληνικά
- **Περίληψη:** 100-130 λέξεις, στα Ελληνικά
- **Λέξεις-κλειδιά:** στα Ελληνικά
- **Τίτλος εργασίας:** μεταφρασμένος στα Αγγλικά
- **Στοιχεία συγγραφέα:** μεταφρασμένα στα Αγγλικά
- **Περίληψη:** μεταφρασμένη στα Αγγλικά
- **Λέξεις-κλειδιά (Key words):** μεταφρασμένη στα Αγγλικά
- **Βιογραφικά στοιχεία συγγραφέα:** 45-60 λέξεις, ενσωματωμένα στο αρχείο μετά τη βιβλιογραφία.
- **Τίτλος εργασίας, επικεφαλίδες και όνομα συγγραφέα:** με **πεζοκεφαλαία**
- **Κυρίως κείμενο:** έως 4.500 λέξεις

2. Διαμόρφωση και διάταξη σελίδας

2.1 Μορφοποίηση σελίδας

- Η εργασία πρέπει να είναι **δακτυλογραφημένη σε MICROSOFT WORD.**
- **Μέγεθος σελίδας:** A4
- **Προσανατολισμός:** κάθετος
- **Περιθώρια:** κανονικά (2,54 εκ. αριστερά, 2,54 δεξιά, 3,18 επάνω, 3,18 κάτω).

2.2 Μορφοποίηση κειμένου

- **Γραμματοσειρά κυρίως κειμένου:** Times New Roman 10
- **Γραμματοσειρά υποσέλιδων παραπομπών:** Times New Roman 8
- **Διάστιχο** μονό
- **Διάστημα πριν και μετά:** 0
- **Εσοχή:** πρώτη γραμμή (1,27 cm).
- **Στοιχίση:** πλήρης
- **Όχι συντμήσεις** στις λέξεις (π.χ. εκπ/ση αντί εκπαίδευση).

2.3 Τίτλοι και επικεφαλίδες

- **Μορφή:** Έντονα γράμματα (bold)
- **Πριν και μετά** υπάρχει 1 κενή γραμμή.
- **Τίτλοι πινάκων και διαγραμμάτων:** προηγούνται του πίνακα ή διαγράμματος, είναι στοιχισμένοι πλήρως και υπάρχει μία κενή γραμμή πριν και μετά.

2.4 Δομή κειμένου

- Η εργασία να είναι χωρισμένη σε **κεφάλαια** και **υποκεφάλαια**.
- Να τεκμηριώνεται με **βιβλιογραφικές παραπομπές**.
- Να υπάρχει **πλήρης βιβλιογραφία** στο τέλος της εργασίας, χωρισμένη σε: ελληνόγλωσση, ξενόγλωσση και ιστοσελίδες.
- Να υπάρχει νοηματική συνοχή εντός των κεφαλαίων και μεταξύ των κεφαλαίων.

2.5 Αρίθμηση κεφαλαίων, πινάκων, διαγραμμάτων, εικόνων κ.λπ.

- Να γίνεται έλεγχος για τη σωστή αρίθμηση των κεφαλαίων και των υποκεφαλαίων.
- Η αρίθμηση πινάκων πρέπει να είναι συνεχόμενη (π.χ. πίνακας 1, πίνακας 2 κ.λπ.).
- Η αρίθμηση των διαγραμμάτων να είναι συνεχόμενη (π.χ. διάγραμμα 1 κ.λπ.).
- Η αρίθμηση των εικόνων να είναι συνεχόμενη (π.χ. εικόνα 1 κ.λπ.).
- Όπου υπάρχει λίστα με γράμματα να γίνεται με τελείες.
- Οι πίνακες και τα διαγράμματα θα πρέπει να χωρούν στο μέγεθος της σελίδας.

3. Βιβλιογραφικές Παραπομπές

Οι βιβλιογραφικές παραπομπές εισάγονται υπό μορφή υποσημειώσεων στο τέλος κάθε σελίδας και μπορεί να έχουν τις εξής μορφές:

3.1. Παραπομπές σε αυτοτελή βιβλία

Γεωργογιάννης, Π. (1999), Θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Αθήνα: Gutenberg, σ. 110.
 {Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος βιβλίου}. {Πόλη έκδοσης}: {Εκδοτικός Οίκος}, {αρ. σελίδων}.

3.1.1. Παραπομπές σε αυτοτελή μεταφρασμένα βιβλία

Bernstein, B. (1989), Παιδαγωγικοί κώδικες και κοινωνικός έλεγχος, (μτφρ.) Ι. Σολομών. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, σ.σ. 150-151.
 {Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος βιβλίου}, {(μτφρ.) όνομα μεταφραστή}. {Πόλη έκδοσης}: {Εκδοτικός Οίκος}, {αρ. σελίδων}.

3.1.2. Παραπομπές δευτέρου επιπέδου

Όταν στο κείμενο αναφέρεται μια θεωρία, όπως για παράδειγμα *Η θεωρία ανάπτυξης της πολιτισμικής ταυτότητας*, η οποία διατυπώθηκε από τον Jackson και η ανάκτηση των πληροφοριών έγινε από το βιβλίο του Γ. Κλεφτάρα, τότε δεν αναφέρεται κανένα από τα ονόματα στο κείμενο και η παραπομπή γίνεται ως εξής:

Jackson (1975). Στο: Κλεφτάρας Γ., (2003), Ο ρόλος της πολιτισμικής ταυτότητας στην ψυχολογική συμβουλευτική ατόμων διαφορετικής κουλτούρας. Πρακτικά Ημερίδας, Διαπολιτισμική Συμβουλευτική, Αθήνα: ΕΚΕΠ, σ.14.

{Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, Στο: {Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος βιβλίου}. {Πόλη έκδοσης}: {Εκδοτικός Οίκος}, {αρ. σελίδων}.

3.1.3. Παραπομπές σε άρθρα περιοδικών

Μήτσης, Ν. (2002), Η δεξιότητα της ομιλίας υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής προσέγγισης της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Στο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα, τόμ. 2, σ.σ. 4-10.

{Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος άρθρου}. Στο: {Τίτλος

Περιοδικού}, {αρ. τόμου ή τεύχους}, {αρ. σελίδων}.

3.1.4. Παραπομπές σε κεφάλαια συλλογικών τόμων

Μάρκου, Γ. (1997), Σχολική και κοινωνική (επαν)ένταξη παλιννοστούντων μαθητών: η σκοπιά των γονέων. Στο: Ε. Σκούρτου (επιμ.), Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης. Αθήνα: Νήσος, σ.σ. 103-137.

{Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος κεφαλαίου}. Στο: {Αρχικό Ονόματος Επιμελητή}. {Επώνυμο Επιμελητή} (επιμ.), {Τίτλος Βιβλίου}. {Πόλη έκδοσης}: {Εκδοτικός Οίκος}, {αρ. σελίδων}.

3.1.5. Παραπομπές σε πρακτικά συνεδρίων

Γαλάνης, Γ., Πρεντουλή, Δ. (2002), Αλβανόφωνοι δάσκαλοι μέσα σε ελληνικές τάξεις. Πρόκληση ή αναγκαιότητα για την ελληνική κοινωνία;. Στο: Π. Γεωργογιάννης (επιμ.) (2002), *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη γλώσσα*, τόμ. ΙΙ, Πρακτικά 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου (Πάτρα 28 Ιουνίου-1 Ιουλίου 2001). Πάτρα, σ.σ. 44- 62.

{Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}. {(χρονολογία έκδοσης)}, {Τίτλος Εισήγησης}. Στο: {Αρχικό Ονόματος Επιμελητή}. {Επώνυμο Επιμελητή} (επιμ.) (χρονολογία έκδοσης), {Τίτλος Βιβλίου}, Αριθ. Τόμου}. {Πρακτικά Συνεδρίου (Χώρος και Ημερ/νία Διεξαγωγής Συνεδρίου)}. {Πόλη έκδοσης}: {Εκδοτικός Οίκος}, {αρ. σελίδων}.

3.1.6. Παραπομπές σε ιστοσελίδες

Οι παραπομπές σε ιστοσελίδες θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με το παρακάτω πρότυπο και να αναφέρεται η ημερομηνία προσπέλασης της κάθε ιστοσελίδας.

Cornes, A., Intercultural Empathy. Στο: <http://www.global-excellence.com/getfile.php?g=40> (προσπελάστηκε στις 5/1/2009)

{Επώνυμο συγγραφέα}, {Αρχικό ονόματος}, {Τίτλος Άρθρου}. Στο: (πλήρης διεύθυνση ιστοσελίδας) (προσπελάστηκε στις: ημερομηνία προσπέλασης του άρθρου στο διαδίκτυο)}

3.1.7. Παραπομπές νόμων

Οι νόμοι παραπέμπονται όπως κάθε βιβλιογραφική παραπομπή και σύμφωνα με το παρακάτω παράδειγμα:

Φ.Ε.Κ. 199/τ.Α' (02-10-2008), Νόμος 3699/2008, *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*.

Σε περίπτωση που η παραπομπή αναφέρεται σε συγκεκριμένη παράγραφο του νόμου, η παραπομπή θα πρέπει να περιλαμβάνει και την παράγραφο.

3.1.8. Ξενόγλωσσοι όροι – φράσεις

Οι ξενόγλωσσοι όροι – φράσεις θα πρέπει να παραπέμπονται στο υποσέλιδο, να μεταφράζονται στα ελληνικά και η μετάφραση τους να ενσωματώνεται στο κείμενο.

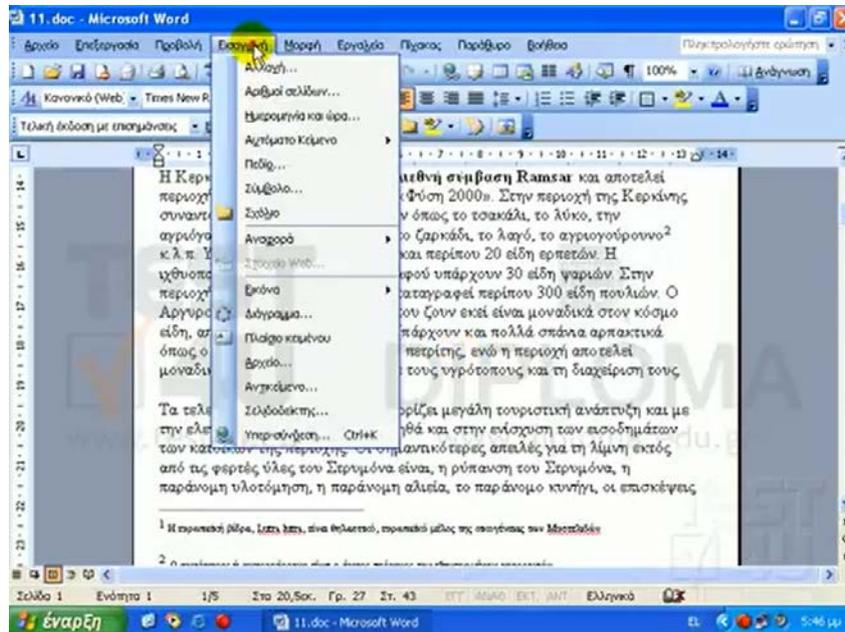
Όλα τα ονόματα και οι χρονολογίες πρέπει να τοποθετούνται στο υποσέλιδο ως παραπομπές και να μην εμφανίζονται στο κείμενο. Για τις εργασίες δεν χρησιμοποιούμε το σύστημα APA, αλλά το αριθμητικό σύστημα.

3.2. Τρόπος εισαγωγής παραπομπών

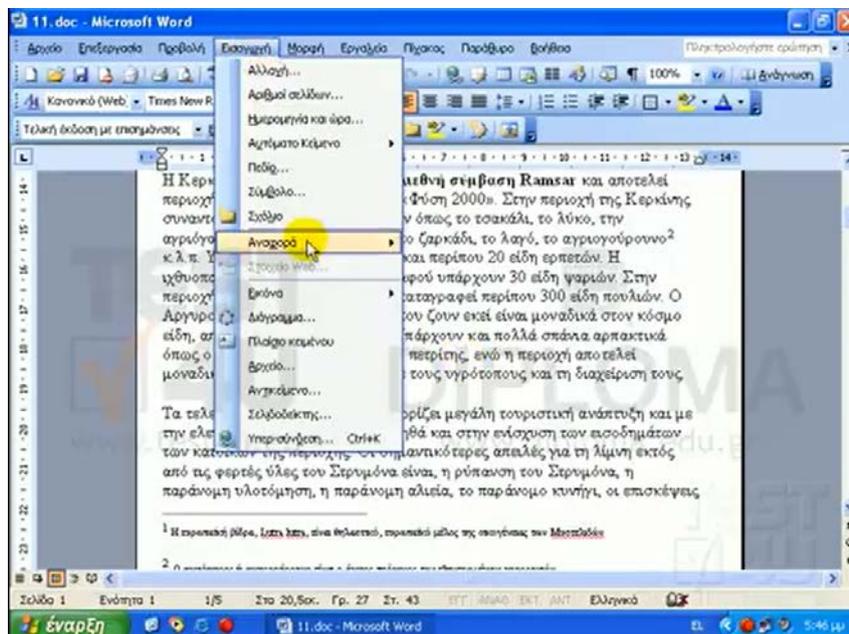
3.2.1. Word 2003

Για να εισάγετε παραπομπή στο σημείο που επιθυμείτε, ακολουθείτε την εξής διαδικασία:

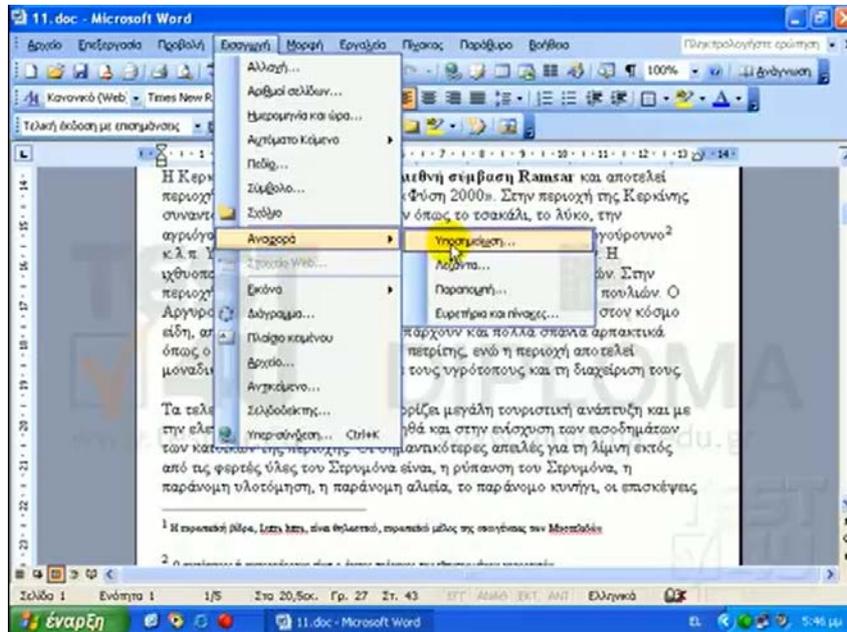
1. Κάνετε κλικ στο μενού «Εισαγωγή».

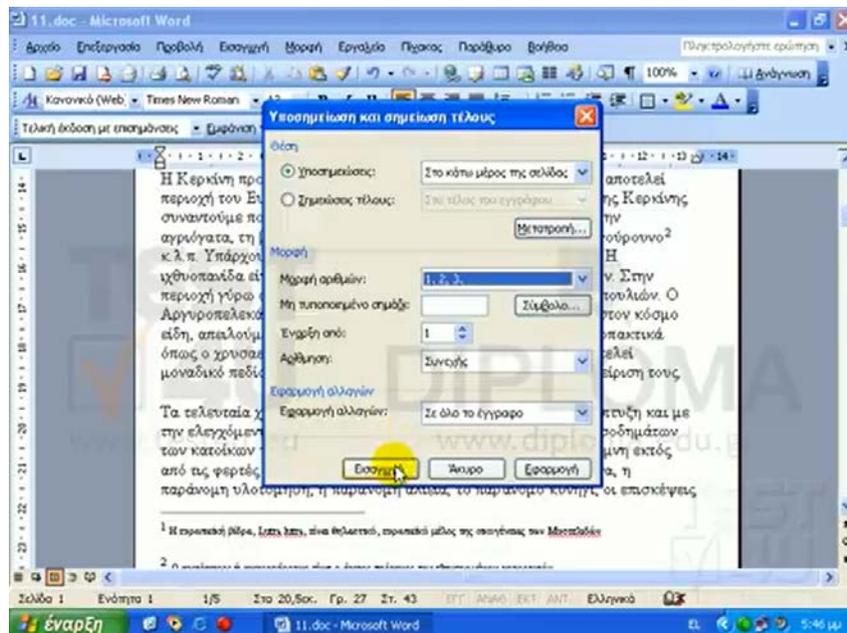
2. Κάνετε κλικ στην επιλογή «Αναφορά».

3. Κάνετε κλικ στην επιλογή «Υποσημείωση».

4. Στο παράθυρο που θα εμφανιστεί κάνετε κλικ στο κουμπί «Εισαγωγή».

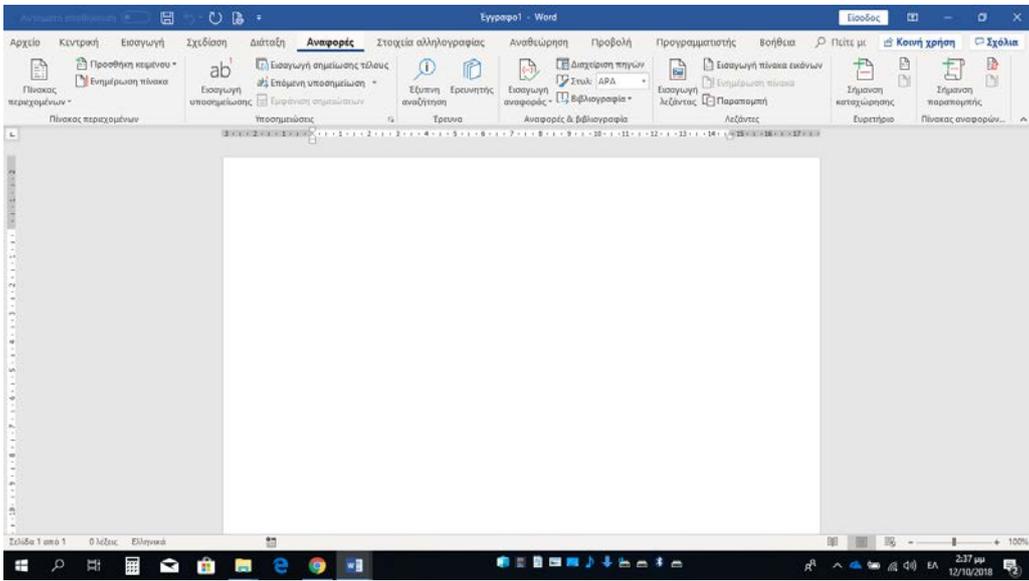

5. Το πρόγραμμα θα εισάγει τον αριθμό στο σημείο που επιλέξατε και θα σας μεταφέρει στο κάτω μέρος της σελίδας, όπου θα εισάγετε την παραπομπή σας με τα απαραίτητα στοιχεία.

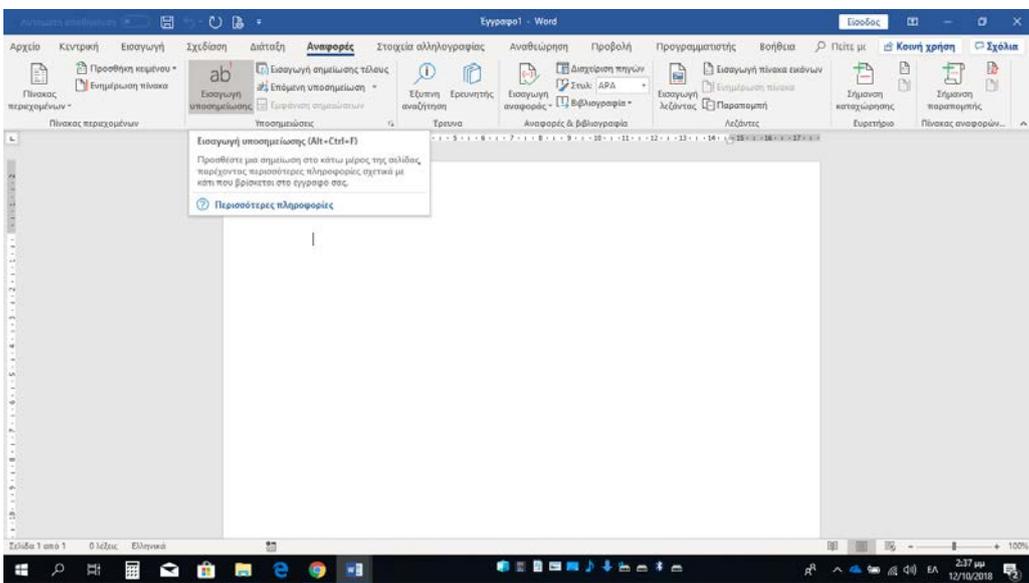
3.2.2. Word 2007, 2010 και εξής

Για να εισάγετε παραπομπή στο σημείο που επιθυμείτε, ακολουθείτε την εξής διαδικασία:

1. Κάνετε κλικ στην κορδέλα «Αναφορές»

2. Κάνετε κλικ στην κουμπί «Εισαγωγή υποσημείωσης».

3. Το πρόγραμμα θα εισάγει τον αριθμό στο σημείο που επιλέξατε και θα σας μεταφέρει στο κάτω μέρος της σελίδας, όπου θα εισάγετε την παραπομπή σας με τα απαραίτητα στοιχεία.

